

Karolina Ramqvistová

BÍLÉ MĚSTO

Published with the financial support of the Swedish
arts council.

SWEDISH
ARTSCOUNCIL

Copyright © Karolina Ramqvist, 2015
Published by agreement with Ahlander Agency
Translation © Irena Kunovská, 2016

ISBN 978-80-7473-501-1

Byl konec zimy. Pod oblohou, která tu byla odjakživa a která teď byla potemnělá, vypadal dům pořád skoro jako nový. Zdálo se, jako by z něj vycházela jakási zář. Kolem nebylo nic než ticho a sních: rámoval velká okna pokrytá jinovatkou, vystupoval ze stínů, kupil se do vysokých závějí u domovní zdi. Sních nebyl nikde odhrabán. Nanášel ho vítr a vytvářel z něj malou hráz na schodech před vchodovými dveřmi. Zamrzlou vlnu svědčící o tom, že během několika posledních dnů do domu nikdo nevešel ani jej nikdo neopustil.

Dveře byly na vnitřní straně opatřeny závorou a pečlivě zamknuty na několik západů. Hned vedle nich stál potrhaný papírový pytel, ze kterého vyčuhovaly bílé a hnědé obálky. Účty a dopisy, jež nikdo neotvíral. Studená podlaha byla plná špinavých skvrn z roztáté vody a hlíny, blátivé skvrny byly i na pytli s poštou.

Hala se topila ve tmě, jako by ani nebylo ráno. Na zdi nakřivo viselo zašlé zrcadlo. Před ním stála Karin, nahá a bosá, opírala se o dveře koupelny, odkud jí na tělo dopadalo světlo. Ze zimy jí naskočila husí kůže, pokožku měla bledou a namodralou. Břicho jí viselo jako vytahaný pytel, prsy měla těžké a neforemné. Levý prs jí v noci natekl, napnutou kůží prosvítala síť tenkých žilek.

Vyhľadila si břícho rukama, uchopila záhyb kúže, předklonila se a začala pozorovat nerovnosti, které na ní vystupovaly jako zjizvený reliéf, od slabin směrem k pupku. Vzpomněla si na svůj poslední let do New Yorku, kdy ji vzbudil kapitánův hlas z reproduktoru, vyzýval pasažéry, aby se podívali na Island, nad kterým právě přelétali. Narovnála se v sedadle a pohlédla na ostrov pod sebou. Byl skoro celý pokrytý ledovci, přerušovaly je jen vlásečnice vodních toků. Řeky se táhly ledovou krajinou jako obrovské černé vlasy a rozvětvovaly se do tisíce praméneků.

Stopy, jež jí těhotenství na bříše zanechalo, vypadaly úplně stejně, a jí při pohledu na ně připadalo, že je od nich stejně vzdálená, jako byla od ledovce, když přelétala deset tisíc metrů nad ním.

Když byla těhotná, namlouvala si, že jí kúže na bříše nepopraská, bude-li se toho hodně bát.

Teď už věděla, že je to jinak.

Strach není zaklínadlo, které funguje, ale nepříjemnost pramenící z předpokládaného rizika. Není pravda, že nikdy nedojde k tomu, čeho se člověk nejvíc obává. Spíš je nanejvýš pravděpodobné, že se to opravdu stane.

Na vodní hladině pluly ledové kry, sunuly se proti sobě v naději, že k sobě budou moct přimrznout. Kolem nich se v malých kudrnatých vlnkách čeřila šedivá voda. Na protější straně jezera se nad bíle kropenatými skalisky táhl temný les, na přilehlém břehu byly ve sněhu nejasně vidět obrysy mola. Člověk by si ho asi ani nevšiml, kdyby o něm nevěděl. Nacházelo se až na konci pozemku, kde ostrá stébla rákosu vyrůstala z rozcuhaných ostrůvků sněhu.

Počasí se během posledních dnů nechtělo ustálit, trvalo to snad už týdny. Trochu se oteplilo a dokonce začalo i tát. Seděla na vysoké stoličce u kuchyňského ostrůvku, bylo to jeho místo, a pozorovala vodní hladinu. Otevírala se jako nenasytná, doširoka otevřená tlama. Později se mráz vrátil a všechno zase jakoby ochrnulo, ale teď se do jezera opíral vítr s takovou silou, že vodní hladina nemohla zamrznout.

Klimatizace v koupelně byla vypnutá, a jakmile pustila teplou vodu, zrcadlo se zamlžilo a získalo stejně bělavý nádech jako led. Aniž by zavřela kohoutek, vylezla ze sprchy, zahalená do oblaku páry, a po špičkách spěchala do haly. Bylo jí nepříjemné dotýkat se bosýma nohama studené špinavé podlahy. V tuhle dobu byla v domě největší zima.

Dream seděla v plínce na podlaze obýváku zády k ní a hrála si s bílou šňůrou od nabíječky k iPhone. Zdálo se, že může do omrzení poslouchat šlehavý zvuk, který se ozýval, kdykoliv tenký kov uhodil o parkety. Nejspíš byla pyšná na to, že to ona dovede zvuk vyvolat, že to její ruka drží nabíječku a pohybuje s ní.

Zastavila se a dívala se na dítě, které si hrálo po svém a neuvědomovalo si nic ze skutečnosti, jež jí samé připadala tak němá, tak uzavřená, až si nebyla schopná připustit, že zároveň tvoří začátek jiného lidského života.

Pozorovala baculaté tělíčko a jeho náhodné trhavé pohyby. Dream pro ni ještě pořád byla hádankou. Velké oči položené blízko u sebe nepřipomínaly ani jednoho z rodičů a ona si musela přiznat, že pohled na ně ji přivádí trochu do rozpaků. Hlavu zdobila jedna osamělá lokýnka, uprostřed kulatých tváříček byly načervenalé suché skvrny, které nejspíš způsobily zima a suchý vzduch. Pod zaoblenými dětskými tvary bylo možné tušit dokonalou páteř.

Věděla, že dítě jednou bude to nejdražší, co má, zatím ale bylo velké štěstí, že je tak klidné. Možná že se člověku nerodí děti, jaké si zaslouží, ale takové, jaké umí zvládnout.

Sprchovala se a dveře koupelny vedoucí do haly přitom nechala dokořán, občas jimi vyhlédla ven. Když byla hotová, znovu pohlédla do obýváku. Dítě ještě pořád sedělo na podlaze se šňůrou v ruce. Osušila se a oblékla si jeho župan, jediný, který tu zůstal poté, co prodala všechna svá kimona.

Ležel jí těžce na ramenou, byl jí příliš velký.

Když si ho oblékal, byla jeho pokožka vždy červená a teplá.

Zavázala si župan v pase, utáhla a chvíli tak stála nakloněná nad umyvadlem a vdechovala jeho pach, který zůstával ukrytý hluboko uvnitř v huňatém froté. Vůně zubní pasty a deodorantu a vlhké, teplé mužské kůže.

Příslib toho, že všechno dobře dopadne.

Přála si, aby ji ještě chvíli obklopovalo vlhké teplo, ale skutečnost byla jiná. Když vyšla z koupelny, byla tu ještě větší zima, než čekala. V celém domě už dřív vypnula podlahové topení, a kdykoliv teď venku trochu zafoukalo, otrásl domem ledový poryv.

Měla by zajít do garáže pro stříbrnou izolepu, kterou tam nechal, a zalepit mikroventilaci u oken ve velkém pokoji. Neprůstředná a neprůhledná skla nadměrných rozměrů byla tak obrovská, že se jim vlastně ani nedalo říkat okna.

Ale nikdy to neudělala.

Župan skoro vláčela po podlaze, i když byla vlastně dost vysoká. Pantofle nechala v horním patře. Na jedno chodidlo se jí přilepila nějaká špína, a když nohu zvedla a otřela si ji do froté, znělo to, jako by na parkety dopadl nějaký kamínek.

Dream byla studená jako led. Na pohovce ležely dětské dupačky, zdálo se, že jsou ještě docela čisté. Oblékla ji do nich a zároveň se snažila zahřát jí nožičky třením. Prošla s dítětem v náručí prostornou místností do kuchyně a zapnula varnou konvici. Ze dřezu to páchlo něčím shnilým, cítila to tu a tam už delší dobu.

Posadila Dream na podlahu vedle vysoké stoličky, a zatímco voda přicházela k varu, zavřela oči a soustředila se na svůj dech, snažila se myslet na vodu a na vzduch a na jejich pohyb a sledovat dech střídavě v jedné a druhé nosní dírce.

Zazvonil domovní zvonek.

Vlezte mi na záda.

Zvonění se ozvalo ještě jednou. Syntetický trojzvuk.

Nevěřila, že zájemce přijde tak brzy, ale uvědomila si, že je to tak pokaždé: Zazvoní a řeknou, že viděli inzerát a chtějí se podívat co nejdřív.

Znala to sama, pamatovala si, jaké to je, když si člověk něco doopravdy přeje.

Zvedla Dream a spěšně vyšla do prvního patra, vynadala kabelku ze skříně, seběhla dolů a otevřela. Dveře pobořily malou hradbu sněhu na schodech, uhladily ho do rovinky.

Venku bylo zamračeno a foukalo.

Vítr hvízdal a nařikal a s ním hned našla dovnitř zima, usadila se jí v mokrých vlasech a už v nich zůstala.

Na schodech stála žena jejího věku. V kšiltovce, kožichu a černých gumových jezdeckých holínkách, které jí sahaly až po kolena. Pozdravily se, podaly si ruce a Karin se snažila usmívat. Zabouchla dveře a ženu nechala stát hned vedle nich.

Podala jí kabelku.

„Je to tahle, kterou jste chtěla vidět?“

Žena přikývla a řekla, že jede na dovolenou a že je kabelka na cesty moc šikovná. Usmála se, když jí Dream zamávala, zeptala se, jestli je Karin na mateřské.

„Ano.“

Znovu se jí podařilo vyloudit na tváři úsměv. Natáhla před sebe ruku s kabelkou. Dokonce i podšívka byla ve výborném stavu, nenápadný vzor zaváděl myšlenky k drahým kavárnám a bílým písčným plážím.

„Prodáváte jich víc?“

„Ano, mám ještě několik podobných. Jednu moc pěknou chanelku dvě pětapadesátku.“

Žena přikývla. Prohlížela si kabelku a pochválila, v jakém je stavu.

„Víte co?“ řekla potom. „Ještě se vám ozvu.“

Nataženou ruku nechala zase klesnout.

„Nezdá se vám cena?“

„Ne, cena je v pořádku.“ Žena se znovu podívala na kabelku. „Jde jen o to, že bych potřebovala certifikát pravosti ověřený butikem, kde jste ji koupila. Ne že bych vám nevěřila, ale pro případ, že bych ji sama

chtěla prodat, však víte. Ale když ho seženete, vezmu si ji.“

Když stála u dveří s kabelkou v ruce a dívala se, jak žena nasedá do auta a stěrače se dávají do pohybu, zvedl se proti ní studený severák. Do domu narazil neúprosný poryv větru, a ačkoliv se opřela do dveří vši silou, ledové spršce stejně neunikla.

Otřela si chodidla o lýtka a teď jí po nich stékala voda z rozpuštěného sněhu.

Neměla sílu jít s kabelkou zase zpátky do prvního patra. Zamkla a zavřela závoru, kabelku pověsila na věšák v hale. Sama pro sebe nahlas zaklela, zamířila do kuchyně a znovu zapnula varnou konvici, snažila se cítit vděčnost za to, že jí ještě pořád neodstříhli proud.

Vzala krabičku s čajem a odsypala ho tak málo, jak to jenom šlo. Potom posadila Dream na zem vedle pohovky, vrátila se zpátky a nalila vařící vodu na čajové lístky. Ani na zlomek vteřiny se přitom nemohla ubránit představě, že by mohla Dream polít a opařit vařící vodou.

V brožurách, které dostala v dětské poradně, stálo, že k většině vážných nehod s dětmi dochází v domácnosti. Vařící voda, pády, přiskřípnutí. Představovala si, jak se nemůže rozhodnout, jestli má s Dream běžet do koupelny a strčit ji pod studenou sprchu, nebo jestli nemá nejdřív zavolat sanitku. A říkala si, jak těžké by bylo udělat obě věci najednou.

Vzala hrnek a usadila se na vysoké stoličce u kuchyňského ostrůvku. Jeho místo. Měl ve zvyku tam vysedá-

vat a číst noviny, kdykoliv byl doma. Opěrka stoličky pod jejíma nohama byla studená jako led. Foukala do čaje a držela hrnek oběma rukama ve snaze zahřát si prsty. I hrnek byl jeho. Byl otlučený, potišťený fotografií, uvnitř s černou usazeninou od nekonečného množství kávy a čaje, které z něj pili.

Nejdřív on a teď ona.

Fotografie Nicholase. Jeho úsměv, data a písmena, RIP.

Zapnula digestoř, zapálila si cigaretu a cítila, jak se jí jed šíří tělem.

Neměla už ani noviny. Zrušila předplatné, když jí za ně přišel účet. Kdyby byla věděla, kolik stojí, byla by to udělala už dřív, teď jí ale chyběly.

Před ní ležel časopis pro nastávající maminky, který jí přinesla její kámoška Anna, Petrova přítelkyně, když byla Dream novorozeně, Petr tehdy pracoval pro Johna. Časopis byl otevřený na stránce s článkem o nějaké autorce kuchařek a jejích dětech. Fotografie směřující se rodiny, která se láduje celozrnnou kaší ve velké kuchyni. Ukládaly se v jejím nitru jako měkká vata, kdykoliv článek četla. Cítila, jak se sama plní, jako by i ona jedla stejnou kaši, jako by i ona byla ženou, která se ničeho nemusí obávat.

Opatrně se napila čaje. Byl skoro bez chuti, ale vlastně jí šlo jen o to, aby se zahřála.

Zapálila si novou cigaretu a zadívala se na krajinu před sebou.

Obloha byla šedá, stejně tak i voda.

Přestalo sněžit.

Když pozorovala přírodu za oknem, připadala si směšná a uvědomovala si, co všechno v ní probouzí.

Nebylo to tak, že by toužila jít ven, do přírody.

Chtěla s přírodou splynout v jedno.

Záviděla jí.

Chtěla ulehnout na led na skále před terasou a ležet tam až do chvíle, kdy se nad ní kámen ustrne a učiní ji svou součástí. Chtěla splynout s velkým těžkým tichem, které tam venku vládlo. Chtěla být kaménkem pod sněhem ve skalní štěrbině nebo jehličím, které lechtá šišky, když se borovice pohupují ve větru. Vlhkostí vzduchu, sněhovou vločkou, která vzniká z mrazu a společně s ním zaniká. Peřím labutí, které se družně houpou na vodní hladině mezi ledovými krami a vlnami, lhostejné k větru, jenž jim cuchá peří, i k mrazu, jenž je i všechno ostatní svírá ve svém objetí.

Chtěla existovat za stejných podmínek, stejně nezúčastněná, a stejně tak beze strachu ze svého vlastního zániku.

Na stráni svažující se k vodní hladině ležela hluboká závěj. Sněhová pokrývka byla neporušená až na pár osamělých ptačích stop. I větve mladých javorů, které rostly kousek od domu, byly obtěžkané sněhem. Před dveřmi na terasu začala sněhová pokrývka pomalu tát. Tam, kde byla vrstva sněhu nejtenčí, prosvítalo staré zmrzlé listí a také jehličí, jež loni opadalo z borovic. Všechno to, co měla uklidit dlouho předtím, než začalo sněžit; a kdyby byla mohla, jistě by to udělala.

Na trámech terasy, které tu a tam začaly vykukovat ze sněhu, se bělaly skvrny ptačího trusu – stopy po kavkách, jež vloni na podzim přelétaly nad domem. Kmen velké olše obklopovaly černé větévky a šišky, reflektory zahradního osvětlení vyhlížely ze sněhu jako vylekané myšky. Byly teď vypnuté – větvoví stromu zůstávalo po večerech neosvětlené.

Dřív ji napadalo, že reflektory jsou kamery, které jsou zaměřené na ni, že mají sledovat její pohyb po domě. Byly to samozřejmě paranoidní myšlenky, ale v době, kdy byl dům centrem dění, jí připadaly zcela normální.

Teď byl jen docela obyčejným domem, a ona se mu už nevěnovala se stejnou péčí jako dřív. Nestaral se o něj nikdo. Hladké plochy, jejichž třpytivý lesk kdysi tolik milovala, pokrývala špína a prach, mastné skvrny

nikdo nečistil. Kuchyňský ostrůvek zdobily kulaté stopy po kávovém hrnku, jedna vedle druhé. Na podlaze se válely chuchvalce prachu, velká okna byla pokryta tenkým nánosem špíny, jako by je někdo pomaloval křídou. Jejich spodní okraj byl plný rozmazaných mastných otisků dětských ručiček.

Uběhlo víc než půl roku.

Uvědomovala si to, když před sebou viděla rostoucí dítě.

Plynoucí čas jí připomínal, co všechno si kdysi přála, všechny sny o jejich společném životě.

Měla už dávno sbalit svých pár věcí, vzít dítě a přestěhovat se někam jinam, ale nemohla se k tomu přimět. Dům patřil k němu, a dokud se pohybovala v jeho zdech, mohla si namlouvat, že je všechno jako dřív. Tady uvnitř ještě pořád cítila jeho přítomnost; mohla si představit, že v jedné z místností koutkem oka zahlédne jeho vytáhlou, ramenatou postavu.

Kdykoliv ale dům opouštěla, uvědomovala si svou situaci s velkou naléhavostí. Venku na ni nic nečekalo. Blížila se ke vchodovým dveřím a uviděla svůj obraz, jak kráčí údolím, hlubokou roklí, a nemůže se odtud nikudy dostat ven a neví, co jí na další pouti očekává.

Když se to stalo, nastěhovala se k ní Tereza. Bydlela tu s ní a s Dream až do chvíle, kdy Alex usoudil, že by to mohlo stačit, a přišel si pro ni. Naházel jí věci do svého velkého auta, vytáhl ji z baráku a přinutil ji, aby se s ním vrátila domů. Ale Tereza přišla zas. Ona nebo Anna.

Chodily za ní téměř každý den.

Uklízely a zařizovaly, nosily jí jídlo, které nebyla schopná jíst, a filmy, na které neměla sílu se dívat, chodily ven s kočárkem, aby se mohla vyspat.

Potom s tím najednou byl konec.

Přestaly jí volat a ona jim také nevolala. Tehdy jí to vlastně přišlo víc než vhod.

Odcizily se a představa, že jsou rodina – rodina, která je v jejím případě dokonce tolerantnější než ta skutečná – se rozplynula rychleji, než čekala. Došlo k tomu tak najednou, že nebyla schopná pochopit, nebo si i připustit, co se vlastně stalo. Anna s Terezou tvrdily, že to ona opustila je, ale ona si říkala, že jim na ní nikdy doopravdy nezáleželo, že se s ní přátelily jenom kvůli Johnovi. To on totiž v jejich malém světě rozhodoval o všech a o všem a lidem, kteří mu byli nablízku, dodával pocit, že jsou na výsluní.

Všichni chtěli být v jeho blízkosti.

Když zmizel, jejich kruh se rozpadl. Tak to aspoň chápala ze začátku, teď ale věděla, že z něj byla vyloučena jenom ona sama. Ostatní pokračovali jako dřív, jen bez ní a bez něj. Byli jako dva kameny, které se vydrolily ze zdi, a ta se za nimi znovu zavřela.

Ponížení z toho, že už nikoho nemá, společně se zármutkem nad jeho ztrátou prohloubilo její samotu. Pohybovala se ve světě dětského pláče a bezesných nocí, dítě ustavičně na rukou, průsvitný výtok, který jí bez přestání vytékal z podbřišku, vyžadoval velké, tlusté vložky.

— — —

Zadávala se na těžkou hradbu sněhových mraků, jež visely nízko nad jezerem, skalami a černým lesem na protějším břehu. Pátrala v mrakové peřině po trhlinách, světelných paprscích, jež by ji prorazily, po srážkách, po sebemenším znamení. Jako by nebe schované za mraky na sebe mohlo vzít úkol, se kterým se sama nedovedla vypořádat, dát jí pokyn, že už je čas.

Donutit ji, aby opustila svou skrýš.

Uslyšela za sebou, jak se něco šoupe po podlaze, otočila se a uviděla Dream. Lezla po parketách, naučila se to teprve před nedávnem, a teď se lokty opírala o podlahu, nožičky vlekla za sebou, pohled upřený přímo před sebe, u pusy jí visela tenká slina.

Kdykoliv ji takhle viděla lézt, jako vojáka na cvičišti, snažila se nemyslet na to, jak by se tomu smál. Nemyslet na jeho smích, na jeho rozesmátou tvář.

Byla toho jediným svědkem.

Dream lezla dál s pohledem upřeným před sebe. Zřejmě byla přesvědčená, že dokáže vylézt po kovových nohách i na vysokou stoličku. Zvedla dítě, a když si ho postavila na kolena, podívalo se jí do očí a zasmálo se.

V pusince se něco bíle zalesklo.

Strčila dovnitř prst, aby se přesvědčila, co to je.

Byl tam zoubek. Trčel tam jako kolík zasazený do mokré měkké dásně.

Všechno nové přicházelo vždy nečekaně, a najednou to bylo tady, jako by to tu bylo už odjakživa. Úsměv, pohled, pokus o první krůček. Všechny ty sotva postižitelné výrazy, které se dítěti ukrývaly ve tváři jako

jeho vlastní dorozumívací kód patřící výhradně jenom jemu. Nové zvuky, které se hlásily ze dne na den.

Přesto si nedovedla představit, že dítě jednou vyroste. Že mu budou ústa sloužit ke všemu, k čemu zatím sloužila jí. Že jimi bude vyslovovat slova, která sama také vyslovila, a mnoho dalších, jež si zatím nebylo možné ani představit.